

B.A. Semester - 5 (Remedial) (CBCS) Examination
March/April-2024 (Old Course)
SANSKRIT: P16 SANSKRUT VYAKRAN (CORE - 16)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (07)

Que-1 (A) Translate any ONE of the following passages. (07)

- (૧) સંસારે બહુમૂલ્યાની વસ્તુનિ સન્તિ। તેષુ ક કિચ્છિત્ અલભ્યાઃ કિન્તુ અતિપરિશ્રમેણ લભ્યાઃ ભવન્તિ । કિન્તુ કદાપિ જનની, જન્મભૂમિઃ, પિતા, ભ્રાતા, ભગિની ચ પરિશ્રમેણાપિ પુનઃ ન પ્રાપ્નોતિ । તેષાં મૂલ્યં નાસ્તિ । તે સર્વે અમૂલ્યાનિ અલભ્યાનિ પાત્રાણિ સન્તિ જગતિ। ગતં યૌવન ઔષધીપ્રયોગેણ પુનઃ પ્રાપ્નોતિ ગતં ધનં પરિશ્રમે પુનર્મિલતિ । કિન્તુ જનન્યાદિ કદાપિ પુનઃ ન પ્રાપ્નુવન્તિ । અતઃ કેનાપિ પદ્મ જકારાઃ દુર્લભાઃ કથિતાઃ । જનની, જન્મભૂમિઃ, જાહ્નવિ, જનાર્દનઃ ચ જનકઃ પદ્મ દુર્લભાઃ ।
- (૨) ધન્યોડયં ભારતદેશો યંત્ર કાલે કાલે દેશસેવાયૈ જનહિતાર્થં ચ મહાપુરુષા જીવનં સમર્પયન્તિ । મહર્ષિ દયાનન્દઃ તેષુ એકતમ્ । દયાનન્દસ્ય જન્મ સૌરાષ્ટ્ર-પ્રદેશે ટકારા નગરસ્ય સમીપે જીવાપુર ગ્રામે અભવન્ । કરસનજી ત્રિવેદી તસ્ય પિતા । બાલકાલે દયાનન્દસ્ય નામ મૂલશડકરસ્ય વિવાહાર્થં તસ્ય પિતા મતિમ્ અકરોત્ । કિન્તુ પિતુઃ ઇચ્છા તસ્મૈ નાકરોત્ । અતઃ સ પિતરં ગૃહં ચાત્યજત્ દૂરં નર્મદાતટમ્ અવ્રજત્ ચ । તત્ર ગુરોઃ પૂર્ણાનન્દાત્ દીક્ષાં ગૃહીત્વા સંન્યાસી અભવત્ ।

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યાંશનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (07)

Que-1 (B) Translate any one of the following in to sanskrit: (07)

- (૧) અનુભવ શ્રેષ્ઠ શિક્ષક છે. અનુભવ દરેક વસ્તુ શીખવતો નથી. તે ઇતિહાસ, ભૂગોળ કે રસાયણશાસ્ત્ર શીખવતો નથી. તે જે શીખવે છે તે છે 'જીવન જીવવાની કળા'. આ વિષય અનુભવ જેટલી સારી રીતે બીજું કોઈ શીખવી શકતું નથી. અનુભવ એ કડક શિક્ષક છે, અને તે બહુ આકરી ફી વસુલ કરે છે. તે ભૂલોની બહુ કઠોર શિક્ષા કરે છે. પરંતુ તે પોતાના પાઠ સંપૂર્ણપણે શીખવે છે.
- (૨) Experience is the best teacher. It doesn't teach history, geography or chemistry. What it teaches is the art living nothing else can teach this subject as good as experience does. Experience is a strict teacher and it charges very high fees. It punishes severely for mistake but it teaches its lessons throughly.
- (૨) ગામડાનું જીવન ઘણું જ સાદું છતાં મધુર હોય છે. ગામડામાં મોટા ભાગના લોકો ખેતી ઉપર જીવે છે. ખેતી એવો ઉદ્યોગ છે જેમાં ખૂબ જ મહેનત જરૂરી છે. ખેડૂતનું આખું કુટુંબ સંપીને સાથે કામ કરે છે. શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું આ ત્રણે ઋતુઓમાં તેમને ખૂબ જ શ્રમ કરવો પડે છે. પરિણામે તેમના શરીર સુદૃઢ અને નિરોગી હોય છે. ગામડું એટલે કુદરતનો ખોળો.
- (૨) Village life is very simple yet sweet. Most of the people in village live on farming. Farming is such an industry that it requires very hard labour. The whole family of the farmer works together untidly. They have to work hard in all the three seasons the winter, the summer and monsoon. As a result their bodies are strong and healthy. The village means the lap of nature.

- પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત). (૧૪)
- Que-2 Recognize the following grammatical forms. (any Seven). (14)
(૧) રામૈ:	(૨) કવય:	(૩) ભાનૂ	(૪) પિતૃન
(૫) નદીનામ્	(૬) વધૂષુ	(૭) વારિણા	(૮) રામે
(૯) કવી	(૧૦) ભાનુભિ:	(૧૧) પિતા	(૧૨) નદ્ય:
(૧૩) વધૂ:	(૧૪) વારિણિ ।		
- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત). (૧૪)
- Que-3 Recognize the following grammatical forms. (any Seven). (14)
(૧) ચલન્તિ	(૨) લભધ્વે	(૩) અલમે	(૪) વહતિ
(૫) અવહત્	(૬) હસથ	(૭) અવદન્	(૮) લિખતિ
(૯) અલિખિત્	(૧૦) મુચ્ચાવ: ।	(૧૧) સૃજન્તિ	(૧૨) ક્ષિપસે
(૧૩) અક્ષિપતામ્	(૧૪) વિશતિ ।		
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ સાતની સંધિ કરો. (07)
- Que-4 (A) Joint the following words (any seven). (07)
(૧) વિદ્યા+અર્થો	(૨) ભાનુ+ઉદય:	(૩) મહા+ઈશ:	(૪) સદા+એવ
(૫) અનુ+અય:	(૬) પો+અન	(૭) વાક્+ઈશ: ।	(૮) સંયોગ:
(૯) અતઃ+એવ	(૧૦) અન્તઃ+કરણમ્		
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત-સંધિ-વિગ્રહ કરો. (07)
- Que-4 (B) Dissolve the sandhi (any seven). (07)
(૧) પરમાર્થ:	(૨) નયનમ્	(૩) અક્ષૌહિણી	(૪) સ્વાગતમ્
(૬) તટટીકા	(૬) ગુર્વાકૃતિ:	(૭) મનીષા	(૮) સંયોગ:
(૯) દિગ્ગજ:	(૧૦) મનોરથ: ।		
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short notes on any two of the following: (14)
(૧) લટ્-લકાર: ।
(૨) ચ્વિરુપ: ।
(૩) સમાસસ્ય પ્રકારા: ।
(૪) પ્રથમા-વિભક્તિ: ।
